

Soru: Köpek satışı caiz midir?

FETVA

İslam hukukunda bir şeyin satışının söz konusu olabilmesi için şer'ân istifadesinin mübah olması (mütakavvim olması) şart koşulmuştur.¹ Bu gerekçeyle Şafîî fukahası köpeğin satışının caiz olmadığını söylemektedir.² Zira Allah Rasulü ﷺ köpeğin satışını yasaklamakta, bu satıştan elde edilen ücretin haram olduğunu ifade etmektedir.³ Şafîîlerin bu satışın geçerli olmadığına dair görüşlerindeki ikinci delilleri ise köpeğin aynî necis olduğunu kabul etmeleridir.⁴ Hanefî fukahası ise yırtıcı köpeklerin haricindekilerin mütakavvim olduğunu beyan etmekte ve satışına cevaz vermektedir.⁵ Zira Allah Teala "Öğreterek yetiştirdiğiniz avcı hayvanların sizin için tuttuklarını yiyin."⁶ buyurarak köpeğin de şer'ân istifa edilen bir hayvan olduğunu haber vermekte, Allah Rasulü de ﷺ av köpeklerinin satışına izin vererek bu manayı tekit etmektedir.⁷ Fukaha av köpeklerinin satışına izin verilmesi hususunda insanların buna ihtiyaç duyduğunu zikretmekte, koruma ve bekçilik gibi ihtiyaç duyulduğu için satılan köpeklerin de aynı hükümde olduğunu ifade etmektedir. Köpeğin mütakavvim bir mal olduğuna dair diğer bir delil ise Hz. Osman'ın (r.a) sahipli bir köpeği öldüren kişiyi, köpeğin değerini tazmin etmekle yükümlü kılmasıdır.⁸ Zira tazmin ancak satışı caiz olan şeyler için geçerlidir.⁹ Köpeğin satışının yasaklanması ile ise Müslümanların ilk zamanlardaki köpeklere yönelik aşırı muhabbetin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Zira eve gelen misafirler köpeklerden rahatsız oluyor, eziyete maruz kalıyorlardı. Onların bu adetlerini terk etmeleri üzerine Allah Rasulü ﷺ fayda sağlayan köpeklerin satışına izin verdi.¹⁰ Hanefiler köpeğin mütakavvim olmadığına delil olarak getirilen onların öldürülmesini emreden hadis-i şerifin mensuh olduğunu, Peygamberimiz'in "Ümmetlerden bir ümmet olmasalardı onları öldürmenize müsaade ederdim."¹¹

¹ Muhammed Takî el-Osmân, *Fıkhu'l-Büyû' ale'l-Mezâhibi'l-Erbaa maa Tatbikâti'l-Muâsirati Mukârinen bi'l-Kavânini'l-Vaz'iyye* (Karaçi: Mektebetü Meârifî'l-Kur'an, 2015), 1/290.

² Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-Mâverdî, *el-Hâvi'l-kebîr* (Beirut - Lübnan: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1999), 5/375.

³ Ebü Hâtîm Muhammed İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, thk. Şuayb el-Arnâvut (Beirut: Müessesetü'r-Risale, 1988), 11/315.

⁴ Ebü Muhammed Muhyissünne el-Hüseyn b. Mes'ûd b. Muhammed el-Ferrâ' el-Begavî, *et-Tehzîb* (Dar'ul-Kutub'il-İlmiyye, 1997), 3/567.

⁵ Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed b. Ahmed el-Kudûrî, *el-Muhtaşar* (Beirut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1997), 89; Ebü Hafs Sirâcuddîn Ömer b. İshâk b. Ahmed el-Gaznevî, *el-Gurretü'l-münife fi tahkîki ba'zî mesâ'ili'l-İmâm Ebî Hanîfe* (Müessesetü'l-Kütüb es-Sekâfiyye, 1986), 88.

⁶ Mâide 5/4.

⁷ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ

⁸ Ebü Muhammed Cemâlüddîn Abdullâh b. Yûsuf b. Muhammed ez-Zeylâî, *Naşbü'r-râye li-tahrîci ehâdisi'l-Hidâye* (Beirut - Lübnan: Müessesetü'r-Reyyân, 1997), 4/54.

أَرْحَضَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي ثَمَنِ كَلْبِ الصَّيِّدِ

⁹ Ebü Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. Selâme el-Ezdî el-Hacrî el-Mısrî et-Tahâvî, *Şerhu me'âni'l-âşâr* (Âlemü'l-Kütüb, 1994), 4/58.

¹⁰ Ahmet Şebbir Osmanî - Muhammed Taki Osmani, *Fethü'l-Mülhim bi Şerhi Sahîhi'l-İmâm Müslim* (Dimeşk: Daru'l-Kalem, 2006), 7/496.

¹¹ Ebü Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed es-Serahsî, *el-Mebsûl* (Beirut: Dâru'l-Ma'rife, 1993), 11/235.

¹² Ebu Davud, Dahaya (Sayd), 21, 22 (Hadis No: 2845); Tirmizi, Sayd 16 (Hadis No: 1486).

لَوْلَا أَنَّ الْكَلَابَ أُمَّةٌ مِنَ الْأُمَّمِ لَأَمْرَتْ بِقَتْلِهَا

buyurarak öldürme emrinin ilk zamana ait olduğunu ifade etmektedir.¹² Köpekten istifadenin caiz olduğunu ifade eden hadis-i şerifler onun aynî necis olmadığını da göstermektedir. Bu yüzden içki gibi aynî necis olan maddelerden zaruret haricinde istifade edilmesi caiz değildir.¹³ Aynî necis olduğu kabul edilse dahi bu onu yemeyi yasaklar,¹⁴ ondan istifadeyi ise engellemez. Zira tezek de aynî necis olmakla birlikte satışı yasak değildir.¹⁵ Henüz fayda sağlamayıp ileride istifade edilmesi mümkün olan köpeklerin de satışı caizdir.¹⁶ Eğitimi kabullenmeyen yırtıcı köpeklerin satışı ise hiçbir durumda caiz değildir.¹⁷

¹² Ebû Muhammed (Ebü's-Senâ) Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed el-Aynî, *'Umdetü'l-kârî fi şerhi Şahîhi'l-Buhârî* (Beyrut: Daru İhyai Kütübi'l-Arabiyye, ts.), 15/202.

¹³ Hüsâmüddîn Hüseyin b. Alî b. Haccâc el-Buhârî es-Siğnâkî, *en-Nihâye fi şerhi'l-Hidâye* (Merkezü Dirâsâti'l-İslâmiyye bi-Külliyetü's-Şeria, 1435), 14/191.

¹⁴ Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 3/150.

¹⁵ Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed er-Rûmî el-Mısırî el-Bâbertî, *el-Înâye* (Daru'l-Fikr, ts.), 7/121.

¹⁶ es-Serahsî, *el-Mebsût*, 11/235.

¹⁷ Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseyinî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Darul Fikr, 1992), 5/227.